REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 152 — Brașov, Sâmbătă 12 (25) Iulie — 1908.

Viitorul conflict european în camera lorzilor.

Englezii dela războiul din Crimeea încoace au urmat în ce privea continentul european o politică precautâ de pace. Franța, Germania, Austria, Turcia și Rusia au purtat războaie până în timpul cel mai recent. Englezii au stat la o parte și și-au asigurat interesele la conferențele și congresele diplomației europene.

In coloniile sale, în India, în Africa unde a purtat un crâncen războiu cu Burii, Anglia a fost cu atât mai activă. Incât pentru Europa devenise un sistem al politicei engleze de a nu se încurca în certurile statelor europene, ci de-a căuta să se strecoare printre toate fără a se angaja la vre-un războiu.

De un timp încoace pare că s'a schimbat cu totul acest principiu pacinic, ce a condus politica engleză timp de-o jumătate de veac față cu contingentul european. Regele Eduard VII dela suirea sa pe tron — așa e credința generală — a introdus în politica țării sale un spirit mai răsboinic. Regele, care a trăit mai mult în Franța în tinerețele sale, se simte foarte atașat de Francesi. Pentru Germania și Germani nu nutrește nici pe departe aceleași simpatii, cu toate că e de aproape înrudit cu curtea regală și împărătească dela Berlin, împăratul Wilhelm al II-lea fiindu-i nepot. Răceala mai mare față cu Germania își are însă și motivele sale politice, și regele Eduard este, cum s'a dovedit tocmai în anii de când s'a suit pe tron, un politician prea ager decât ca să nu fi observat, că Germania este azi concurentul cel mai puternic și primejdios pentru Anglia și că ea se pregătește de mulți ani sistematic ca într'o zi să poată da piept cu marea Britanie și să-i ia din mână monopolul ce-l exercită pe mare în toată lumea.

Credința și convingerea aceasta a pătruns acum și în toate păturile conducătoare din Anglia. Se știe cum înainte cu câțiva ani se înăspriseră relațiunile anglo-germane așa de mult încât puțin a lipsit ca aceste două state să se încurce într'un răsboi, a căruia consecvențe erau de neprecalculat. Toate mergeau bine în India, Asia ostică, Persia, războiul cu Burii devenise aproape uitat, când se ivi aceea încordare mare politică, care din norocire pentru ambele țări civilizate nu a avut urmările de cari se temeau diriguitorii ei.

A trecut primejdia de atunci, dar primejdia de mai apoi încă abia acum își reflectează de departe conturile sale posomorâte. Cu toate încercările de apropiere între regele Eduard și Wilhelm II a rămas în inima domnitorului englez și a poporului său ghimpele neîncrederei și a temerei, că Germanii aceștia lucră neîntrerupt și sistematic spre a putea lua odată concurența cu ei pe uscat și pe mare.

In asemeni împrejurări nici că mai bate mult la ochi dacă niște bărbați de stat de frunte englezi, ca lordul Cromer, lordul Rosebery și marchizul de Lansdowne s'au ridicat, cu ocaziunea desbaterei asupra legei pentru ajutorarea celor ajunși la bătrânețe și neputincioși, și au sulevat posibilitatea unui viitor conflict european în camera lorzilor.

In fața viitorului nesigur lord Cromer a pretins că datoria principală a guvernului englez este de a se pregăti de cu vreme pentru conflictul european, iară nu să angajeze țara la nouă cheltuieli, care se pot urca la zeci de milioane de lire sterlinge. El crede că domnitorii diferitelor state au cele mai pacinice sentimente, dar dacă interesele naționale vin în joc și passiunile de rassă se escitează, e totdeauna mare pericol ca să se întâmple o ciocnire între națiunile rivalizătoare, ori cât de pacinice ar fi intențiunile guvernelor lor.

Toate sunt bune, zise marchizul de Lansdowne, dar dacă va sosi acel moment ne va trebui o armată tare și nu ne va fi destul cu flota puternică ce o avem. Mai presus de toate vom avea lipsă atunci de o reservă în bani. Lordul Rosebery a adaus că momentul e rău ales de a se cheltui atâția bani cu esperimentul de-a ajutora pe bătrâni, căci va îngreuna prea tare finanțele țărei și cere deslușiri dela guvern dacă printr'asta nu se prejudecă prea mult intereselor de apărare ale țărei.

Firește, că legea despre care e vorba s'a primit cu mare majoritate, dupăce a vorbit un reprezentant al guvernului. Numiții lorzi și-au ajuns scopul, care a fost de a aduce în discusiune publică ideia pregătirei pentru viitorul conflict european.

Acum ea este discutată și variată în pressă, care spune mai mult decât au putut spune seniorii englezi. „Standard“ constată, că de mult în toată Anglia e lățit un spionaj german, despre care știe și ministrul de războiu. Este o parte integrantă a politicei germane de a se pregăti pentru aceea ce are să vină. Ea crede că interesele ei invoalvă inimiciții cu țara noastră. De aceea ia măsuri de cu vreme care să-i poată asigura oarecare egalitate în putere. Observațiuni personale ale țărei, provederea cu apă și încuartirarea trupelor dau rezultate, ce nu se pot afla în nici o hartă.

Drumul acesta l'a urmat Germania și în răsboiul cu Franța, ce nu mai este secret, de aceea nici nu trebue să facă sânge rău. Noi suntem neliniștiți numai din cauză că guvernul nostru negligă nu numai măsurile de precauțiune, ci face imposibil de-a se lua măsuri pregătitoare pentru cazul de primejdie.

Discuția aceasta în camera lorzilor și în presa engleză e un *memento* mai mult pentru națiunile mari ca și pentru cele mici.

La fondul jubilar al »Gazetei« au mai contribuit:

D-l *Eugen de Lemenyi*, advocat în *Brașov*, *20* (douăzeci) coroane.

D-l *Simion Pasca*, proprietar în *Sălciua inferioară* (comit. Turda-Arieș, *4* (patru) coroane.

D-l *Alexiu Bogdan*, proprietar și archivar de tablă reg. în pens. în *Cusdrioara*, trimite *4* (patru) coroane pentru „fondul jubilar al dulcei noastre „Gazete“, care ni-a nutrit neamul sufletește, cum își nutrește o bună mamă copilul la sânul său...“

D-l *I. Costin*, paroch gr. cat. în *Recea-Cristur*, *2* (două) coroane.

D-l *Ion M. Roșu*, advocat în *Biserica-Albă*, *8* (opt) coroane *50* bani.

D-l *Ion Rusu*, preot, *Pojeni* (lângă Remetea maghiară), *1* (una) coroană.

Naționalitățile și votul universal. Sub titlul acesta »B. Hirl.« publică știrea, primită din Oradea-mare, că cercurile locuite de naționalități au trimis deputaților maghiari ai acestor cercuri scrisori, în cari îi întreabă, dacă vor vota dreptul electoral plural și în genere că vor vota reforma, dacă ea va fi făcută pendentă de cetitul și scrisul în limba maghiară?

Părintele Hlinca înaintea scaunului episcopesc. După cum se anunță din Rosenberg, cestiunea părintelui Hlinca, suspendat din oficiu, va fi pertractată de scaunul episcopesc din Sepes în 27 a lunei curente. Intre altele Hlinca e acuzat că, uitându-și de chemarea sa preoțească (!) a »agitat« statornic în interesul ideilor panslaviste, cu toate că la alegere a promis, că va lucra în totdeauna în spirit »patriotic«. Spre lățirea ideilor panslave, a folosit de multe-ori chiar și amvonul. Alt păcat a lui Hlinca este — tot după foile șoviniste —, că a întreprins turnee »agitatorice«, negligind cu desăvârșire afacerile parochiale. Hlinca, care își împlinește acum pedeapsa de 2 ani în temnița din Seghedin, s'a îngrijit de apărarea sa în fața scaunului episcopesc.

Rezultatul intrevederei dela Semering. »Wiener Allg. Zeitung« află din sursă bine informată din Budapesta, că consfătuirea dintre baronul Aehrenthal și primul ministru român d-l Sturdza, va avea ca rezultat reluarea tratativelor pentru încheierea unei convenții comerciale între România și Austro-Ungaria. Tratativele vor fi reluate în a doua jumătate a lunei Septemvrie, cel mult la 20 ale lunei.

România cu drept cuvânt, nu pune pe cestiunea veterinară atâta preț ca Serbia. In România se știe cu preciziune că

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din amintirile lui Barbă-Albă.

II.

Viața și peripețiile din timpul de student.

Călătoria mea dela Brașov la Sibiiu. — Cum am scăpat de globănie. — O seară de Sf. Văsii. — Purcel devenit porc sălbatic. — Poliția din Sibiiu.

— Urmare. —

Inainte de examenul de maturitate mă pregăteam cu iubitul meu conșcolar L. și făceam cu el acasă repetiții. In preziua examenului scripturistic am studiat până seara pe înserate. Eșim la preumblare prin suburbiul Iosefstadt și la întoarcere ne abatem să bem câte un pahar de bere la vestitul Slava. Acolo aflăm mai mulți studenți, ne punem la masă și începem să bem. Societatea era în *bene sonantibus* și așa ne încurcarăm și noi uitându-ne de repetiția ce încă nu o gătasem. Afară ploua o ploaie mănoasă, cu invidualitate, după cum zicea bătrânul Aiser din Făgăraș întru un toiasc (toast). Am stat până cătră unu, când simțind că capul ni-se îngreunează, ne-am strecurat din societate și am mers amândoi acasă.

Când să aprindă L. luminarea, nu am aflat nici un chibrit. Eu nu voiam să mă culc până nu voiu repeta ceva din matematică. Ședeam aproape de casa lui L.. In 6 minute eram acasă, de unde voiam să aduc chibrituri. Plec pe ploaie și ca să ajung mai iute dau în fuga mare. De abia făcusem 4 minute și un polițist îmi ținu drumul. Era un poleac și știa foarte puțin nemțește. Eu îi spun că merg acasă să-mi iau chibrite etc., el însă nu pricepu sau nu voia să priceapă și mă înhăță poruncindu-mi cu baioneta îndreptată cătră mine, să pășesc înainte la poliție, crezând că sunt vre-un vagabund.

Pornesc spre poliție, după mine polițistul cu pușca în mâni. Mă cuget, ce ași putea face să scap. Mergând pe sub curtea sfatului, îmi adusei aminte, că acolo se scurge pe un scoc înalt apa din curtea bisericei săsești și face o groapă mai de un metru de largă și mai de ½ metru adâncă. Venind la groapă, eu trec peste ea, soldatul asemenea; când deabia trecuse și el, mă reped la soldat, îl împing înapoi, el dând peste groapă își pierde echilibrul și cade pe spate de auziam cum se rostogolia ceacăul pe pietri. Eu am luat'o pe o ulicioară strâmtă din stânga înainte să ajung la L., când iată că îmi stă înainte alt polițist. Mă ia și mă duce frumos la poliție pe alt drum. Frica mea era acuma, ca nu cumva să mă întâlnesc cu cel dintâiu poleac, care m'ar fi schilăvit și care mă putea arăta pentru violență în contra persoanelor publice. Se vede treaba însă, că el s'a fi dus acasă să-și lege capul, care trebuia să se fi dogit.

M'a închis într'o chilie la poliție, unde mai erau un Neamț și doi Majereani, unul, cu deosebire, era un fecior verde și voinic. Erau 2 ore din noapte. Am cercat să adorm. N'am putut. La 3 ore se crepa de ziuă. Unul din ei avea la el un fluer. Incepe a trage din fluer, celălalt începe a chiui și a juca jocuri de pe Târnave. Neamțul, care furase luleaua de cu seara, începe și el a juca după român, de îți era mai mare dragu de ei. Dela 6 ore am început a bate cu piciorul în ușe să mă elibereze. Deschide păzitorul și întreabă de ce fac larmă, că până la 8 ore nu vine comisarul. Eu îi spui să mă ducă la comisarul de noapte. In zadar! La 7½ mă duse înaintea comisarului. Mă întreabă de național, luând protocol cu mine. Spunându-i, că am examen la 8 ore, s'a îndurat să mă lase. Examenul l'am făcut sau mai bine zis l'a făcut un coleg și mi-a trimis tema lucrată de el, din matematică, iar eu am decopiat'o, că nu eram în stare de a gândi, după o noapte atât de furtunoasă.

Am trecut și prin examenul de maturitate cu clasificație destul de bună, având mai mult noroc și îndrăsneală, decât știință.

III.

La Academia de drept.

Lumea lui Pap János. — Demonstrații. — Un rămășag,

După ce mi-am scuturat hainele de praful băncilor gimnaziale, cine cugeta că lumea asta e prea mică? Eu! Cui i se părea că pământul pe care călcam, e prea prăfos? Mie! Cine era îmbătat de idealuri înalte? Eu! Cui strălucea lumina mai feerică? Mie! Visam viitor de aur! Etas aurea!

Incă în anul dintâiu am avut noroc, să fiu primit la c. r. Locotenență din Sibiiu ca diurnist de concept (Conceptsdiurnist) cu plată de 30 fl. lunar, la recomandarea directorului Academiei, pe care l'am lăudat odată public, că propune atât de frumos dreptul roman, ceeace nimenea până atunci nu a făcut, ci din contră, toți îl luau în bătaie de joc cu fel de fel de alotria, în orele lui de prelegere.

Eram ocupat la zi 2 cel mult 3 ore ca diurnist de concept. Mai aveam și un stipendiu Romanțian de 8 fl. pe lună. Văzându-mă în atâta mar de bani la lună, am început a mă boieri. Mi-am comandat vestmintele cele mai bune și frumoase, treceam între juriști, ca un tinăr bine situat. Traiul în Sibiiu pe vremea aceea era ieftin. Ședeam cu doi pretini într'o odaie

convenția nu va cuprinde nici o hotărâre asupra importului de vite din România.

Concesiunile vamale în favoarea exportului austro-ungar în senzul modificărei actualei convenții vamale, care este în total după modelul convenției cu Germania, vor depinde de concesiuni în ce privește importul vitelor tăiate din România, rămânând ca concesiunile României, în ce privește extenziunea lor, să se conducă după contingentul de vite tăiate, ce i se va admite și modalitatea exportului său.

Din camera Seniorilor austriaci. In ședința sa de Miercuri, camera seniorilor a decis trecerea la ordinea zilei asupra decisiunii camerei deputaților de a se micșora impozitul pe zahăr; a expediat apoi diferite proiecte de legi adoptate de către camera deputaților și a aprobat convențiunea cu România cu privire la protecțiunea drepturilor de proprietate asupra operelor literare, artistice și fotografice. In urmă a întrat în vacanță.

Un comunicat în afacerea interviewului d-lui P. Carp. Declarațiunile făcute de d-l P. Carp unui redactor al ziarului »P. Lloyd« cu privire la interesele României în Macedonia au produs, precum știm, mare senzație în pressa din România și o mare agitație între Românii macedoneni, stabiliți în România. Aceștia au și ținut alaltăeri o întrunire, din care au expediat d-lor D. Studza la Viena și d-lui Tache Ionescu la Londra câte o telegramă, rugându-i ca să lucreze astfel încât să împrăștie atmosfera nefavorabilă creată de d-l P. Carp cauzei românești din Macedonia prin interviewul acordat ziarului »P. Lloyd« și reprodus cu o deosebită satisfacție de pressa grecească.

După o tăcere de câteva zile observată de ziarele, cari stau aproape de d-l Carp, a apărut în nrul de eri al »Epocei« următorul comunicat: „Domnule redactor! Constat că ziarele continuă de a interpreta și exploata interviewul d-lui P. P. Carp din »Pester Lloyd«. Fiindcă am vorbit cu d-l Carp de când s'a întors din străinătate, sunt în măsură a vă afirma că interviewul acordat de d-sa *nu e privitor decât la acțiunea europeană în Macedonia*, — cestiune asupra căreia de altfel i se ceruse esclusiv părerea. D. Carp, după cum stiți, s'a declarat indiferent față cu acțiunea europeană, pentru că în ochii d-sale ea nu va avea nici un efect. D-lui Carp însă nici nu i s'a cerut părerea și d-sa, în cursul interviewului, *s'a abținut de a se ocupa de interesele românești în Macedonia*, sau de urmările ce vor decurge dintr'o eventuală împărțire a acestei provincii din imperiul otoman. Primiți, etc. *N. P. Ianovici.*

Declarațiile ministrului Sturdza la Viena.

Un interviev acordat ziarului „Politische Corresp."

In interviewul acordat alaltăeri reprezentantului ziarului »Pollitische Correspondenz« de către primul ministru român d-l Dim. Sturdza, d-sa s'a pronunțat în contra unei păreri defavorabile asupra politicei generale și a declarat că opiniunea, că atmosfera internațională este plină de tensiune electrică, nu poate găsi aprobare la locurile oficiale. Neliniștea, provocată în presa diferitelor țări, e pricinuită de nervositatea, de care suferе opinia publică de azi, însă oamenii de stat, cari dirigează soartea țărilor, nu atribue recentelor procedări nici decum un caracter, care ar putea să deștepte un sentiment de neliniște relativ la desvoltarea viitorului apropiat.

Cu privire la *reformele din Macedonia* ministrul Sturdza a exprimat părerea, că acțiunea reformatoare nu poate fi urmată decât *numai în spiritul aranjamentului dela Muerszteg și că propunerile emanând din înțelegerea rusă-engleză vor urma de sigur calea trasă de Austro-Ungaria și de Rusia.* Nici o schimbare nu s'a produs în atitudinea României față de afacerile balcanice și de politica europeană. Primul principiu al politicei regatului român rămâne de a forma în sud-estul Europei un element pacinic, mijlocitor și factor al civilizațiunii.

Raporturile României cu Austro-Ungaria au păstrat un caracter neschimbat de amiciție intimă, caracter din care resultă că este cu totul neesactă presupunerea, că la București s'ar socoti că din cauza unor procedări internaționale din ultimul timp s'ar produce o deviare în orientarea politicei esterne a României. Aceasta nu este în interesul României și este cu totul nejustificat a se atribui recentelor evenimente importanța, ca și cum ar fi obvenit în legăturile politicei europene deranjări esențiale sau cari ar putea să se producă în viitor. Marea importanță a triplei alianțe pentru sistemul politic al Europei și pentru evitarea complicațiunilor, cari ar amenința pacea, nu a suferit nici cea mai mică atingere și de asemenea în caracterul alianței rusofranceze, care s'a pus în serviciul păcei, nu este de constatat nici o schimbare a direcțiunii urmate până în prezent.

Nu este dar de căutat nici un motiv, care ar fi putut face pe cabinetul dela București să-și precizeze situațiunea față de oarecari conformațiuni apropiate ale constelațiunei internaționale sau față de serioase tensiuni, cari sunt de temut. Nici tenziunea unor momente, cari apar în cestiunile internaționale și cari cer o lămurire, nici întunecatele avertismente ale câtorva politiciani, nu ar trebui să turbure convingerea cercurilor politice, că adevăratul scop al tuturor marilor acțiuni ale puterilor este garantarea păcei.

Ministrul Sturdza a relevat în fine, că România este hotărâtă a-și urma calea, pe care a mers până acum, și că politica sa este în plină armonie cu aceea a Austro-Ungariei.

Din România.

București, 10 Iulie 1908.

De ale Teatrului Național. — Un jubileu — D. Petru Carp în cestiunea macedoneană.

Teatrul, care a început, după gândul celor cari l-au întemeiat, să devie o instituție națională numai după 13 Martie 1906, după revoluția din 1907 și în urma unor vii incidente din Cameră (e vorba de »Național«) — ne dă încă o noutate.

S'au luat măsuri, ca reprezentațiile sale de Duminecă seara să înceapă la ora 7 și nu la 9, cum se obicinuia până acum și cum va fi și pe viitor pentru celelalte seri ale săptămânei.

Scopul acestei schimbări e de a se da și funcționarilor sau muncitorilor putința de a cerceta mai des teatrul, care, cu reprezentațiile sale prea târzii, nu lasă destul timp de odihnă aceluia, care a doua zi de dimineață intră în cancelarie sau atelier.

Acesta e în acelaș timp un semn, că spiritul democratic începe să pătrundă și în această instituție.

Ar fi însă bine ca și în celelalte seri de peste săptămână reprezentațiile să înceapă la o oră mai puțin târzie, 8 bunăoară, fiindcă muncitorii și funcționarii vreau să guste plăcerile artei și peste săptămână. Cei din »înalta societate« vor putea foarte ușor să'și ia cina sau să'și facă preumblarea la »chaussée« mai din vreme, neîmpiedecându-i la aceasta *înalta* lor trecere de vreme din cursul zilei.

*

După »Rumänischer Lloyd«, vechiul ziar al Germanilor din România, *Voința Națională*, organul partidului național-liberal, serbează jubileul său de 25 de ani de existență.

La 10 Iulie st. v. s'au împlinit cei 25 de ani de viață ai acestui ziar, care a fost înființat, în anul 1883, din inițiativa lui Ioan Brătianu.

Cei dintâi redactori i-au fost fruntașii politici liberali de azi C. F. Robescu și Emanuel Porumbaru împreună cu distinsul om politic, mort în anul trecut, Vasile Lascăr.

Acest moment în viața *Voinței Naționale* va fi consacrat printr'un *număr jubilar.*

*

Interwievul acordat de d. Petre Carp, șeful partidului vechiu-conservator, corespondentului vienez al ziarului *Pester Lloyd*, a produs o impresie nu tocmai plăcută în opinia publică.

Gazetele liberale și »tachiste« desaprobă punctul de vedere exprimat de d. Carp în cestiunea macedoneană față de corespondentul lui »P. L.«.

Nu grupe etnice, ci elemente emigrate din neamul nostru — și locuind nu în apropiata Macedonie, ci în Patagonia și tot trebue să ne intereseze pe noi, Românii liberi, sau deținătorii unei culturi, care e una pentru toți ceice vorbesc aceiași limbă.

Pe lângă cuvintele aspre de desaprobare și mustrare ale adversarilor, d. Carp găsește desaprobare și în rândurile tovarășilor săi politici, cari au ținut să declare prin pressă, că părerile exprimate de d-sa în cestiunea macedoneană »nu angajează partidul«.

In restul spuselor sale cu privire la cestiunea macedoneană, însă, d. Carp a fost cât se poate de drept:

»Sau puterile vor lăsa mână liberă Turciei ca să isprăvească cum va voi cu bulgarii, cu grecii și cu sârbii — sau se va îngădui acestor trei state să împartă Macedonia între ele..«

Puterile, când se amestecă, nu toate și nu în totdeauna se amestecă ca să folosească, ci pentru interesele lor proprii.

Ca să-i lase pe Turci să se judece singuri cu popoarele din Macedonia, iar nu le convine puterilor, fiindcă ele — sau unele dintre ele — sunt cele dintâi, cari ar voi să câștige dintr'o asemenea judecată.

Dar mișcarea tinerilor turci, începută de curând, pare că se datorește unui fel nou de a înțelege cestiunea macedoneană de către turci — și, ca să se poată aduce pace, ei trebuie în primul rând s'o înțeleagă bine, căci Puterile au înțeles'o întotdeauna rău sau n'au vrut s'o înțeleagă niciodată!

M.

Anuarele școalelor noastre.

I.

Anuarul XLIV al gimnaziului gr. or. român din Brassó (Brașov) al școalei reale și al școalelor centrale primare pe al 58-lea an școlar 1907—8, publicat de Virgil Onițiu *director. Brassó (Brașov) Tipografia A. Mureșianu 1908, pagini 146.*

In fruntea anuarului XLIV al gimnaziului gr. or. român din Brașov, aflăm o dare de seamă despre *exercițiile de fizică esperimentală săvârșite de înșiși elevii școalelor din Brașov*,—o chestiune didactică actuală. Calea aceasta duce la sigur la îmbogățirea comorii cunoștințelor câștigate în mod independent, căci în modul acesta se învață a observa și lucra cu atențiune, în mod logic și a judeca corect, motive cari pe Americani și Englezi și în urmă pe Germani și Francezi i-au îndemnat a înființa cursuri obligatoare în liceele lor.

Găsim în această dare de seamă o literatură bogată asupra acestei reforme de instrucțiune a fizicei. La gimnaziul din Brașov s'au întrodus pentru primadată aceste exerciții. In darea de samă se arată condițiunile, pe lângă cari s'ar putea întroduce și susținea aceste exerciții, felul lor și cari se potrivesc mai bine în mânile elevilor; mai departe numărul esperimentelor pe cari le recomandă mai mult profesorii, cari se ocupă cu această chestiune. La gimnaziu s'au făcut afară de oarele proprii de exerciții, 25 de exerciții începându-se acestea la 23 Octomvrie v. Exercițiі, cari s'au putut aranja paralel cu instrucțiunea teoretică din clasă. La aceste exerciții facultative au luat parte din cl. VII 18 și din cl. VIII 22 elevi, anunțați de bunăvoie. Aparatele s'au comandat cu ajutorul sumei de 200 cor. pusă la dispozițiune de societatea de lectură a studenților. S'au făcut esperimente din mecanică, acustică, optică, electricitate. Laudă și îndemn merită harnicii profesori A. Ciortea și T. L. Blaga pentru întroducerea acestei inovațiuni importante.

Urmează publicarea celor două *discursuri* rostite la încheierea anilor școlari 1905/6 și 1906/7 de directorul gimnaziului, d-l *Virgil Onițiu.* In ambele aceste discursuri instructive, cari au apărut la timpul său și în coloanele ziarului nostru, d-l director Onițiu a tractat cu multă cunoștință de causă teme de un interes general actual. In primul discurs a vorbit despre importanta problemă ce se impune părinților de a alege o carieră corăspunzătoare pentru fii lor, iar în al doilea discurs a insistat asupra prejudițiilor și părerilor greșite, cari sunt foarte răspândite între părinți și îndeosebi între școlari cu privire la taxarea obiectelor de învățământ din școală după rostul ce-l au sau nu-l au pentru unul sau pentru altul dintre școlari.

Din *datele statistice școlare* relevăm următoarele:

La gimnaziu au funcționat 13 profesori și la școala reală 6 profesori. Profesori de obiecte estraordinare și profesori secundari și ajutători au fost 4. După înșirarea materialului de învățământ în mod amănunțit din fiecare clasă ni-se comunică

---

cu anticameră mare, mobilată și către uliță și plătiam fiecare câte 1 fl. 50 cr. pe lună. Mâncarea ne-o aducea un băiat, școlar în clasa I-a gimnazială, și consta din 3 feluri, plăteam 6 fl., adecă câte 2 fl. venea pe unul pe lună, și mai rămânea și pentru băiat. Se 'nțelege că din fasole, linte, mazăre, fiertură de burtă (gedelfleck), carne de rasol și zamă lungă, nu ne slăbia. Dar cine ne 'ntreba ce mâncam? sau cine se uita în burta noastră! Eram sănătoși, totdeauna cu voie bună și scăpăram în glume! Seara apoi cinam mai totdeauna la curtea-Mediașului, la vestitul Savu, unde căpătam cină de carne cu 15 cr., iar ½ oca de vin cu 8 cr. Dimineața ne aducea câte un fârtal de lapte cu 1 cr., cumpăram 2 cornuri cu 2 cr. și dejunam excelent. Locuința, dejunul, prânzul și cina ne costa pe unul cam 12 fl. pe lună. Imi rămânea 26 fl. pe lună pentru vestminte și alte trebuințe din banii, ce-i câștigam, plus 5 fl. pe lună dela fratemeu și 5 fl. dela tatăl meu. Imi plăcea să merg la teatru, la baluri, să fac curte la frumoasele fetițe, ce se aflau din toate părțile aduse în Sibiiu la instrucție mai înaltă, — la danțuri și la seratele, ce se dau de domnii români ce se aflau în Sibiiu. Erau pe acea vreme mulți amploiați români în Sibiiu, mulți preoți, protopopi, asesori conzistoriali, cu un cuvânt în Sibiiu era centrul vieții românești.

Pe acea vreme începuse a se ivi primăvara, care a topit înghețul absolutismului nemțesc. Atât noi juriștii români, cât și unguri am început, încălziți de soarele primăverei, a ne mișca și a ne trezi. Ungurii și-au pus în pălărie mai întâiu cocarde tricolore cu inscripția 15/III 1848. Noi asemenea ne-am făcut cocarde tricolore românești cu inscripția *3/15 Maiu 1848* și le-am pus pe căciuli. Ei au început a se arăta pe stradele Sibiiului în disz-maghiar. Indată ne-am tocmit și noi, vre-o 8 inși, cărora ne da mâna, costume românești și a eși și noi cu ele pe străzi, noi însă numai în zile de sărbători. Eu cu colegul B... ne-am arătat mai întâiu în Sibiiu în costume pe stradă, făcute după un desemn întocmit de fratemeu, pe care l'am dat celui mai bun croitor ca mostră, și așa ne-au făcut la amândoi deodată costumul, constător din cizme, pantaloni albi, strâmți, tunică albă cu cusături roși sau negre, după cum sunt cusute și la cămeșile Românilor, manta mare de postav vânăt închis și căciulă neagră de astrahan.

Umblând într'o Duminecă pe strada Măcelarilor și trecând pe dinaintea casei fericitului metropolit Șaguna, ne zărește din fereastră, ear noi salutându-l, ne face un semn cu mâna și ne chiamă în sus. Intrăm în casă și sărutându-i mâna, ne dă ocol, uitându-se cu atenție la haine și ne zice: »Bravo! Imi place și mie. Să vă completez eu costumul« și mergând într'o odaie laterală, care-i servea de celar, ne aduce mai multe pene de păun și cocoși sălbatici. Alege o peană de păun frumoasă și lungă și i-o pune în căciula lui B.. eară mie îmi pune una mai scurtă de cocoșiu, zicând: »Lui B. una mai mare și mai bogată, ție una mai modestă, că tată-tău nu e protopop și consistorialist, ci numai un biet popă simplu.«

Era ceva caracteristic, ca un Șaguna să se dimită a ne încuragia în astfel de demonstrații, el, căruia nu-i plăceau extravaganțele nici demonstrațiile. Spiritul vremei însă și presimțul lui fin, că era sosit timpul ca să între și tineretul român în acțiune, să se entuziasmeze pe sine și prin sine și pe alții, l'au îndemnat a ne încuraja prin această simplă atențiune. Noi l'am priceput și ne-am organisat într'un partid tânăr național, am început a ne interesa de toate întâmplările ce se petreceau pe terenul politic și național, a căuta să convenim cu bătrâni naționaliști, de cari eram convinși că sunt bărbați înțelepți, a discuta cu ei cestiunile ardente ce erau a-se întreprinde. Tineretul chiemat în acțiune a și început a funcționa, scriind prin gazete, înscenând demonstrațiuni, a trimite adrese de încredere și gratulațiuni unuia sau altuia, care excela și îndrăsnea mai mult, — prin demonstrațiuni de desaprobare sau șari-vari ce făceam bărbaților slabi de înger și care erau contrari ai acțiunilor începute de noi.

In timpul acesta de renaștere și entuziasm am hotărât în consiliul nostru a face un grandios conduct de facle cu ocasiunea venirei Excelenței sale Mitropolitului Șuluțiu din Blaj la Sibiiu, spre a se înțelege cu Excelența Sa Mitropolitul Șaguna în Sibiiu în cause naționale. Intreg tineretul român, vre-o 35 juriști, vre-o 100 de studenți, vre-o 200 pedagogi și teologi, precum și mai mulți învățători din afară au luat parte la acest conduct, a cărui ținere numai prin amenințări am putut'o exopera dela poliție și dela Locotenență.

Am destinat oratori, un tânăr gr. cat. pentru discursul ce avea a-l ținea lui Șaguna și un gr. or. ce avea a-l ținea lui Șuluțiu, ceeace s'a și întâmplat. Jumătate din purtătorii de facle erau provăzuți cu buzdugane sub mantale, fiind temere, că poliția va iniția prin oamenii ei demonstrație, ca să împiedece conductul. Frica de buzduganele Românilor, de existența cărora a aflat poliția, i-a hotărât a se retrage, așa că conductul a urmat în regulă și oratorii au accentuat bucuria, că deosebirea între gr. or. și gr. cat. a dispărut, rugându-i pe

următoarele *reforme și inovațiuni*, cari s'au întrodus în anul școlar expirat: cu 1 Octomvrie v. 1907 s'a început la gimnaziul superior *primul curs de stenografie* după sistemul Gabelsberger-Răcuciu-Branisce de către d-l Nicolae *Mohan*; s'au întrodus *lecții de cântări bisericești* de către d-l catichet Dr. Sterie *Stinghe* și *exercițiì practice de fisică esperimentală* sub conducerea d-lor prof. Aurel *Ciortea* și Tit Liviu *Blaga*.

Din capitolul, care se ocupă cu importanta instituțiune a *„mesei studenților“* reținem următoarele date: In anul expirat au fost primiți la masa studenților *57 elevi*, dintre cari 33 cu întregul prânz gratuit (18 cor. lunar) iar 24 cu plata jumătate 9 cor. Ca în toți anii s'a serbat și anul acesta un parastas solemn în memoria acelora, în a căror amintire s'au făcut donațiuni. Venitele fondului general ale mesei au fost în anul expirat brutto: *cor. 7657·59* (cu cor. 944·55 mai mult ca în anul trecut) iar totalul erogațiunilor a fost de *cor. 6773 10*. Rezultă deci cu toate cheltuelile enorme din acest an un prisos netto de cor. *884·49*, care s'a adaus la capital. Cu finea anului școlar 1907/8 *averea totală* a mesei studenților e în bani gata cor. *38,767·27* și lei *4900* (efecte), deci în cifră rotundă *43,000* cor. Inregistrăm cu plăcere faptul, că de binefacerile mesei studenților s'au bucurat elevi harnici din toate ținuturile locuite de Români, un motiv mai mult ca obștea românească să sprijinească din toate puterile ei această instituțiune de binefacere.

Pe mai multe pagini se raportează despre alte instituțiuni filantropice, igienice și de ajutorare ale școalelor, despre mijloacele de învățământ (diverse biblioteci, reviste și ziare, muzee, diverse colecțiuni, laboratoarele de fizică și chemie etc.) despre fondurile înființate și administrate de corpul profesoral.

Un capitol separat raportează despre *societatea de lectură „Ioan Popasu“* a studeților dela gimnaziu, care a desfășurat sub conducerea dlui prof. Dr. A. *Bogdan* o mănoasă activitate. S'au citit 24 lucrări, între cari 5 poezii și o traducere. Recensiuni în scris s'au făcut 15. A funcționat deasemenea și orchestra cl. VII și VIII.

Școlari stipendiați au fost 32. Cea mai mică bursă a fost de 50 cor. și cea mai mare de 400 cor. (Fund. El. Gh. Birta).

La *școala primară capitală* (școala de băieți și fete) au funcționat 15 învățători și o învățătoare.

Din »Acte și hotărîri principiale date de autoritățile școlare« reținem următoarele: Consistorul *interzice profesorilor de a mai da școlarilor oare private*; școlari români nebotezați nu se pot înscrie la școale; nu se incuviințează concluzul conferenței prof. dela gimnaziul din Brad de a se începe anul școlar după călindarul cel nou; cu începerea anului viitor școlar se *adaug în cl. I gim. 2 oare din limba maghiară* pe contul limbei latine și geometriei, în cl. II gim. o oară de l. maghiară pe contul l. latine și în cl. I și II reală câte 1 oară de l. maghiară pe contul geometriei.

Din *„notițele istorice din viața școlară a anului 1907/908“* reținem, că la cele trei examene de maturitate din anul școlar 1907/8 au trecut examenul cu succes *44 absolvenți*, între cari *11* cu foarte bine, *11* cu bine si *22* simplu.

(Va urma).

STIRILE ZILEI.

— 11 Iulie v.

Noua reședință a moștenitorului de tron. După cum se anunță din Salzburg, moștenitorul tronului austro-ungar Francisc Ferdinand, a plecat la Salzburg, pentru a examina locul de lângă castelul Hellbrunn, din apropierea Salzburgului, care loc a fost luat în vedere pentru o nouă locuință de vară a sa. Moștenitorul a fost foarte mulțumit cu alegerea locului, și nu peste mult vor începe lucrările de zidire a reședinței de vară. Castelul va fi zidit în stilul, de pe timpul Mariei Tereziei. In jurul lui se plănuește înființarea de fântâni artificiale de apă. La tot cazul castelul va fi o operă pompoasă.

Despre marea furtună de pe valea Prahovei, se scriu din Ploești următoarele: Valea Conciului venind mare din cauza ploaiei căzute în seara de Luni, a surpat o stâncă din apropierea podului. Pământul și pietrile eșite din stâncă, au astupat gura Prahovei. Din această cauză, apa s'a ridicat la o distanță între 8—15 metri trecând peste pod și tunel. Pietre colosale sau pomi seculari aduși de apă, au fost aruncați în tunel, pe pod și pe o distanță de vreo 50 de metri afară de pod. Toate acestea s'au petrecut în mai puțin de 20 minute. Linia fiind împotmolită, trenurile n'au mai putut circula. A doua zi comunicația spre Predeal sau Ploești, s'a făcut prin traus-portare cu mare greutate. Direcția cailor ferate va avea de despăgubit pe mulți comercianți, ale căror mărfuri au suferit pagube din această cauză. Rîul Prahova s'a revărsat pe o mare întindere în ambele părți. Când apa s'a retras la matcă, a rămas pe uscat o mulțime de pești, ca mrene, păstravi etc. Țăranii din Comarnic și celelate sate au adunat cu sacii peștii aruncați de apă. Furtuna de Luni a cauzat mari pagube țăranilor, cărora le-a omorît multe vite. Cele mai mari cheltueli vor necesita podurile de pe șoseaua regală dela punctele numite Orății și Isvor. Aceste poduri aveau stâlpi de piatră, cari au fost prăbușiți de groaznicii torenți ai apelor. Cheltuelile vor fi de aproape 100 mii lei, pentru restaurarea complectă a podurilor. Pe această șosea, circulația va fi intreruptă cel puțin pentru o săptămână.

Logodnă. Eugenia *Ilieș* și Ilariu *Moldovan* fidanțați. Blaj, Iulie 1908. Băla.

Canalizare. Direcțiunea lucrărilor de canalizare a orașului ne roagă a publica, că lucrările de canalizare în strada orfanilor se vor începe în decursul săptămânei viitoare.

Musica orașului a luat, la cererea publicului nostru, laudabila hotărîre, de-a da pe lângă concertele săptămânale obicinuite încă câte un concert separat în fiecare Sâmbătă cu un program compus din creațiunile celor mai celebrii compozitori. Primul concert de feliul acesta va avea loc mâne Sâmbătă la oarele 5½ la promenada de jos. In program e luată și fantazia românească de E. Caudella: *»Din vremile cele bune«*.

Propaganda revoluționară printre trupele rusești. Printre trupele cari se țin de garnizoana Moscovei, s'a descoperit o puternică propagandă revoluționară. Soldații căpătau broșuri recomandate de statul major și de comandantul regimentului Siberia, pentru a fi răspândite printre trupe. De fapt însă, aceste broșuri, cari purtau titlul: »Despre servicul militar, despre disciplină și jurământ«, aveau un conținut revoluționar, îndemnându-i la nesupunere.

Licitație. Din partea manutanței (verpflegsmagazin) din Alba-Iulia suntem rugați a publica, că la 5 Aug. a. c. se va ținea acolo licitație pentru arendarea din sept. 1908 până la finea lui August 1909, a dreptului de transport de fân, pae și lemne de foc pentru institutele și trupele militare din Alba-Iulia. Condițiunile arendării se pot afla mai detailat la manutanțele din Sibiiu, Cluj, Alba-Iulia și Brașov.

Execuțiunea unei femei. Alaltăeri era să fie decapitată în Freiberg (Saxonia) femeia Margareta Baier, care a fost condamnată la moarte pentru asasinarea logodnicului ei, inginerul Prössler, cu scop ca să ajungă în posesiunea averii acestuia. Decapitarea a trebuit însă să se amâne pe ziua de eri, din cauză că ghilotina a întârziat pe drum. Eri dimineață ucigașa a fost decapitată. Ea este prima femeie în Saxonia, care a fost executată.

Prăbușire de pământ. In urma multelor ploi din Șvițera, alaltăeri dimineața s'a întâmplat — după cum se telegrafiază din Zürich, o mare nenorocire. O parte a pământului din prăpastia numită Gütsch s'a rupt de massa compactă și rostogolindu-se cu mare iuțală, a îngropat sub ea o casă dela poalele prăpastiei. In casă locuia familia lucrătorului italian Prinetti, care pe timpul pericolului dormia. La începutul prăbușirei Prinetti și soția s'au deșteptat și le-a succes să scape cu fuga, lăsând în casă pe 3 copii ai lor și un muncitor de 19 ani, cari au fost îngropați sub ruine. Lucrările de salvare ale pompierilor au rămas fără rezultat. După o încordare de 4 oare a succes în fine a scoate cele 4 cadavre ale nenorociților, mutilați atât de grozav, încât nu se mai puteau recunoaște. In populație e o mare ferbere în contra autorităților, pentrucă în acelaș loc s'au mai întâmplat în trecut încă câteva nenorociri de felul acesta.

Falimentul unei bănci austriace. Banca din Zollingen, care fusese înființată cu un capital de 3.600.000 coroane, a încetat plățile. Ea are o datorie de 3.300.000 coroane în polițe afară de alte datorii, cari se ridică la o cifră identică. Creditorii băncei au înscenat alaltăeri un adevărat atac împotriva ei. Manifestația a fost însă respinsă de poliție. Bilanțul băncei fusese falsificat ani de zile dearândul, lucru care s'a descoperit de abia acum de curând, cu prilejul morții a doi directori.

Procesul Eulenburg. »Münchener Zeitung« dezminte știrea, că procesul Eulenburg s'ar fi terminat în urma gravei îmbolnăviri a prințului. Parchetul a cerut medicilor un raport asupra stărei sănătății prințului, după primirea căruia procesul va fi reluat. Se va cere probabil din nou punerea în libertate pe cauțiune a prințului. Cererea va fi însă respinsă.

Convocare.

Onorați membrii ai despărțământului *Murăș-Oșorheiu* al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, precum și toți sprijinitorii acestei instituțiuni, sunt invitați prin aceasta a lua parte la adunarea cercuală, ce se va ținea la *13/26 Iulie a. c. la 2 oare d. a.* în școala confesională gr. cat. din comuna *Pogăceaua de câmpie*.

Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea biroului. 3. Raportul comitetului. 4. Raportul cassarului și proiectul de budget. 5. Alegerea comisiunilor necesare. 6. Conferență: „Insemnătatea instituțiunilor culturale în viața unui popor“, de abs. de teol. Ioan Oprea. 7. Alte disertațiuni ce se vor insinua la prezident până inclusive 24 oare înainte de adunare. 8. Rapoartele comisiunilor. 9. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunii“. 10. Eventuale propuneri. 11. Inchiderea adunării.

Murăș-Oșorheiu, la 9 Iulie 1908.

Pentru comitet:

Stefan Rusu, prezident. *Vasile Tătar*, secretar.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 24 Iulie. „Daily News“ află din Salonic: Tinerii turci au organizat administrații proprii la Resna și Ochrida. Populația a luat cunoștință cu mulțumire de această schimbare și totul se petrece în liniște la nouile administrații. Tinerii turci declară, că vor institui și la Monastir un guvern provizoriu în cazul când nu li se vor îndeplini cererile.

Numărul jubilar al „Gazetei“ se va expedia numai până la finele lunei *Iulie* stil v. cu prețurile stabilite pentru abonați și neabonați. De aceea Domnii, cari voesc să'l aibă, să bine voiască a grăbi cu trimiterea prețului. Venitul curat al numărului jubilar să știe că e destinat pentru fondul jubilar.

Varietăți.

Se știe — și s'a mai amintit în acest ziar — că D-rul Holland, directorul museului Carnegie din Pittsburg, a descoperit scheletul unei uriașe reptile, a cărei lungime trece de 26 metri și care poartă numele de Diplodocus.

Cu mijloacele generosului filantrop, Carnegie, s'au turnat apoi după scheletul original, care se păstrează în muzeul din Pittsburg, trei alte schelete spre a se face dar celor trei muzee mari, din Berlin, Londra și Paris.

Scheletul dăruit Franței s'a instalat zilele trecute în muzeul de paleontologie din Paris și primirea lui s'a făcut în mod oficial, fiind de față și președintele republicei franceze.

După câteva cuvinte de bună venire și mulțumire adresate președintelui, Edmond Perrier, directorul muzeului îl prezintă pe Holand, reprezentantul filantropului Carnegie, care prezintă darul în următoarele cuvinte:

»Am marea cinste, ca reprezentant al amicului meu, d. Carnegie, — căruia îi pare rău, că nu poate fi aici, — de a Vă oferi acest mic dar, cu care m'a însărcinat de a Vă aduce omagiu.

»E tiparul scheletului unui monstru antidiluvian, pe care am avut bucuria de a-l descoperi în regiunea Munților Stâncoși, acum nouă ani. Vă rog, să-l primiți ca un semn respectuos al adâncei stime, pe care d. Carnegie o are pentru persoana Voastră și pentru marea națiune, al cărei șef sunteți.

»La ușa acestei galerii am văzut un os de mastodont dăruit muzeului de d. Jefferson, unul dintre cei dântâi președinți ai patriei mele. Iată darul cel mai nou. Nădăjduiesc că legăturile de prietenie dintre Franța și America, cari țin de veacuri, vor fi vecinice și sunt sigur însu-mi, că legăturile științifice sunt cu mult mai mult decât tunurile și vapoarele,—chezășia păcii universale«.

Holand a fost însărcinat de președintele republicei franceze să transmită mulțumirile sale lui Carnegie, iar el pe l-a cinstit cu crucea de ofițer al Legiunei de onoare.

Acest dar, pe care Francezii îl primesc dela marele bogătaș și filantrop american, e cel mai frumos și mai folositor dar.

Nu trebuie să se uite, că până azi Carnegie a dăruit numai pentru știință 750 milioane lei.

M.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

sărbătoriți ca și ei să conlucre la delăturarea ei. (Pium desiderium).

O episodă s'a întâmplat la colecta de bani pentru cumpărarea faclelor. Am fost însărcinat eu și B. să strângem bani și să umblăm cu lista. Am început cu Șaguna, care a subscris 20 fl. Rândul venea la cel mai bătrân asesor consistorial Panovic, un sgârcit de primul rang. Ce să facem? Punem la 20 fl. încă o nulă, așa că în loc de 20 fl. făcusem 200 fl. ca dați de Șaguna. Mergem la Panovic și presentăm lista de subscriere. Vede, că Șaguna a dat 200 fl. »Ce Șaguna 200 fl. a dat? A înebunit? Eu nu pot să Vă dau mai mult de 5 fl.« Pentru Dumnezeu Preacuvioase nu ne bajocuriți cu 5 fl., că Hanea și alți, văzând că ați dat numai 5 fl. ei ne vor da 3 sau 2 fl. ear spesele sunt de 1000 fl. Cine să le acopere?« Că hâr că mâr, s'a învoit să dea 10 fl. Noi n'am primit, până nu ne-a dat 20 fl. și i-a scris cu mâna tremurândă, văietându-se că l'am sărăcit. Am eșit triumfători. Mergând pe la ceilalți și văzând că Panovic a subcris 20 fl. cei mai mulți au subscris 20 fl. 10 fl. și nici unul însă mai puțin ca 5 fl. Ce să facem acuma cu falsificarea nulei? Am hotărât să mergem la Șaguna și să-i spunem, că am adăogat o nulă, ca să putem scoate dela Panovic cei 20 fl. — acum am șters-o. Șaguna a început a râde, și venind Panovic la consistor, Șaguna îl întreabă ținându-se de burtă de râs. »Ai vrut să mă întreci pe mine cu contribuirea la spesele conductului? De când te-ai galantăluit așa? Ai vrut să mă dai de gol?« »Dacă Excelența Ta ai dat 200 fl., calicii de juriști nu au eșit din casă până nu am dat și eu barem 10% din suma ce a dat Excel. Ta.« Șaguna râde de să prăpădește »Eu am dat 20 fl. nu 200 fl.« Atunci Panovic se îngălbinește, începe la colega lui protopopul Bădilă »hoțu de fiu-tău a falsificat suma, să-mi rebonifici 18 fl., iar 2 rămân dați, 10% din ce a dat Ex. Sa, că altfel îl bag în temniță.« Un hohot homeric se face în consistor, ear Panovic își ia pălăria și ese busumflat, fără a-și fi împlinit amenințarea.

Adunarea proiectată a întregei inteligențe din Ardeal s'a și ținut în Sibiiu sub presidiul ambilor metropoliți. Tineretul asista pe gălărie ca auditor. De câte ori vorbea un bărbat cunoscut cu simțiri naționale, galeria aplauda de se cutremura locul. Când vorbea câte un moderat, șueraturile nu încetau și atâta flueram până trebuia să încete. Era țara lui Pap Ianos și dieta ca în Debrețin.

(Va urma.)

Publicaţiune de concurs.

Pentru a indeplini postul de vicenotar în comuna Orlat, devenit vacant în urma pensionării, — public concurs.

Cei-ce doresc a ocupa acest post, având cualificaţiunea notarială legală, au a-şi înainta cererile la subsemnatul oficiu până în **25 August** a. c. la oarele 5 p. m. şi anume aceia, care sunt în oficiu, prin acesta, iar care nu sunt în oficiu, prin autoritatea lor locală.

Cereri sosite după termin, neinstruate în med recerut, ori care nu sunt înaintate cu mijlocirea autorităţilor, — nu le voiu considera la candidare.

Salariul fundamental e 1000 cor. şi vicenotariului îi compet venitele laterale conform statutului de organizare a comunei.

Sĕlişte, în 20 Iulie 1908.

Primpretorul cercual:

(2 -3.) **Drăgits.**

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov

Din 24 Iulie 1908

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	22	—
„	Grâu mijlociu . . .	20	—
„	Grâu mai slab . . .	19	—
„	Grâu amestecat . .	14	—
„	Sĕcară frumósă. . .	13	—
„	Sĕcară mijlocia. . .	12	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . .	7	50
„	Ovĕs mijlociu . .	7	—
„	Cucuruz	11	—
„	Mălaiu (meiu) . .	14	—
„	Mazăre. . . .	13	—
„	Linte	26	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênţă de in . . .	20	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	15	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche. . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . .	1	12
„	Carne de porc . . .	1	20
„	Carne de berbece. .	—	96
100 kil.	Sĕu de vită prospet	40	—
„	Sĕu de vită topit	62	—

„CRIŞANA“,

institut de credit şi economii în BRAD.

Concurs.

Să publică concurs pentru ocuparea unui post de practicant, dotat cu salar anual de 840 coroane.

Reflectanţii au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o şcoală comercială şi că posed pe deplin limba română şi maghiară şi eventual şi cea germană.

Cei cu praxă de bancă vor fi preferiţi.

Petiţiunile au a să înainta **până în 1 August a. c.** subsemnatei direcţiuni, iar postul e a să ocupa în 1 Septemvrie 1908 eventual şi mai curând.

După serviciul provizor şi neesceptionabil de un an, va fi numit funcţionar definitiv cu salar de 1100 coroane, 200 cor. bani de cuartir şi tantiema statutară.

Brad, 11 Iunie 1908.

(246,1—1.) **Direcţiunea.**

Avis.

Miere de stup curată albă, din flori de munte; sau **galbină** din flori de câmp în cutii de 5 **kile** cu preţ de 7 cor. Comande mai mari 20% rabat, trimit franco ori unde în Ungaria.

Ioan Muntean, învăţător-diriginte în Kudsir (Hunyad-Megye).

227,3 3.

Casă de vênzare

Din causă de deces se vinde o casă situată în piaţă în Gioagiu de jos (Algyogy) în care se află o prăvălie cu mărunţişuri şi licenţă de cârciumărit. Informaţii se pot lua de la HERCZEG SAMU, funcţionar de bancă în Deva. [238,2—12.]

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiu st. n. şi până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·46 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·30 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 12·00 m. p. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
IV. Tren mixt la órele 7·47 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu Bereczk şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 8·40 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 4·16 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9·46 séra.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·12 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiu la ó. 2·09 m. p. m
IV. Trenul mixt la óra 8·50 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dimin. (numai dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibjiu şi Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.

Dela Bereczk-Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda)
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·39 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·07 séra.

Notă. Incepând cu 1 Iunie întră în circulaţiune trenul direct Arad-Budapesta şi trenul accelerat de dimineaţă Braşov-Budapesta.